

Прегледни рад

Миљан Д. МИЉКОВИЋ*

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Учитељски факултет у Призрену-Лепосавићу

УТИЦАЈ ПОЈАВЕ АНГЛИЦИЗАМА И ЕНГЛЕСКИХ РЕЧИ У МЕДИЈИМА НА УПОТРЕБУ АНГЛИЦИЗАМА У СВАКОДНЕВНОМ ГОВОРУ КОД ДЕЦЕ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Апстракт: Свакодневна изложеност утицајима енглеског језика у српској говорној средини природно доводи до веће употребе енглеских речи што се манифестује коришћењем англицизама као замена за речи изворног српског језика. Популација која потпада под утицај страног, енглеског језика, између осталих социјалних група, обухвата и децу школског узраста која трагају за информацијама различитог садржаја које су им доступне на интернету. Овде, пре свега, мислимо на друштвене мреже попут Фејсбука, Инстаграма или Тик Тока, али имамо у виду и Јутјуб који је веома популаран медиј на којем се приказују разноразни садржаји како за потребе онлајн наставе тако и за информисање из света науке, културе, друштвеног живота младих и слично. Имајући у виду поменуте чињенице, истраживање, чије ћемо резултате приказати у овом раду, бави се питањем условно-последичне везе коришћења англицизама код ученика трећег, четвртог и петог разреда основне школе „Бранко Радичевић“ у Косовској Митровици и наставног и другог садржаја у оквиру онлајн наставе, података за потребе наставе из извора дневне штампе у Србији, садржаја одређених телевизијских програма као и поменутих извора интернет страница за потребе сакупљања информација. У циљу добијања релевантних података сачињена је и урађена онлајн анкета у оквиру које су понуђене речи из српског и енглеског изворног вокабулара у датом контексту исказа из српског језика. Задатак ученика састојао се у избору понуђених речи: изворног енглеског или српског порекла. Циљ испитивања је да се испита фреквенција употребе англицизама, односно речи страног, енглеског, порекла, и да се одреди узрочно-последична веза са понуђеним интернет медијима и њихових садржајима. Показаћемо у раду да је наше испитивање показало да је употреба англицизама у позитивној корелацији са временом које учесници у истраживању проводе на друштвеним мрежама, а да је негативна корелација употребе англицизама у односу на време проведено у оквиру онлајн наставе која се организовала у време ванредног стања у Србији у првим месецима епидемије вируса Ковид 19.

Кључне речи: англицизми, онлајн настава, основна школа, ученици

* Наставник страног језика, miljan_miljkovic@hotmail.com

УВОД

Опште је прихваћено да живимо у информатичком добу у коме су све информације доступне на интернету. Самим тим све оно што је доступно одраслима кроз средстава информисања доступно је и деци.

Трка за напредком има цену, језик је тај који трпи, можда и један од највећих, спољашњих утицаја. Некад због краткоће времена у потрази са српским преводним еквивалентом, некад због лажног осећања друштвеног престижа и „показивања“ знања страног, енглеског, језика, некад из незнања или недовољног познавања значења и употребе речи енглеског порекла, итд. Често у исказима на матерњем српском језику, стране речи се не замењују српским еквивалентима већ се остављају у изворном облику или незнатно промењене, те се, на тај начин, настоји да се преобликују тек толико да личе на српске изворне речи. Примере преобликовања изворних енглеских речи видимо у речима попут „делетовати“, „сурфовати интернетом“, „гуглати“ за информацијама како би постали „транспарентни“ итд. Речи из енглеских извора постају „одомаћене“ и преузете на овај начин из страног језика бивају прихваћене да би временом постале део језичког система српског језика.

Све дневне новине имају своја онлајн издања, телевизијски програм се може пратити путем лајв преноса. Велико је интересовање за ТикТок-ом, Инстаграмом и осталим платформама за дељење садржаја. Ово су све извори медија који, према нашем иницијалном мишљењу и добијеним резултатима испитивања које смо спровели са ученицима трећег, четвртог и петог разреда основне школе „Бранко Радичевић“ из Косовске Митровице, су потврдили утицаје које интернет садржаји врше у раној доби ученика основне школе.

Јутјуб, који представља платформу за видео садржаје свих формата, намеће се као први пример могућности у процесу усвајања знања, у овом случају страног језика. Иако се још увек не даје довољно простора Јутјубу у процесу наставе у школама, има назнака да ће се то променити, иако за сада се ова веома популарна платформа махом држи ван школа (Кулић, Савковић, 2019).

Позајмљенице, у овом случају се мисли на англицизме, настају као резултат контакта једног језика са другим. Као последица језичког контакта развија се двојезичност или вишејезичност, стварају се механизми за адаптацију и асимилацију нових речи, а језичка политика и језичко планирање добијају нове основе на којима се даље развијају. Проблемом језичког контакта и утицајима које говорници датих језика врше један на други предмет је пручавања контактне лингвистике. Ради се о језичкој интеракцији и трансферу лингвистичких особености. Језички контакт представља „главни разлог језичких промена“ сматра Гремли (Gramley 2004). Први лингвисти који су запазили и објаснили појаву језичког контакта су Уриел Вајнрајх (Uriel Weinreich, *Languages in Contact*, 1953) и Ајнар Хауген (Einar Haugen,

The Norwegian Language in America, 1953). Сара Томасон сматра да је језички контакт у ствари језичка норма (Thomason 2013).

Будући да је енглески језик доминантан у свету, постао је водећи инструмент у јавном, друштвеном и пословном животу људи англицизми у српском језику се не могу избећи. Џенифер Џенкинс (Jenkins, 2003) у својој књизи *English as a Lingua Franca*¹ (ELF)) говори о енглеском језику као *Lingua Franca* који се јавља као последица огромног раста употребе енглеског језика међу људима којима енглески језик није матерњи језик, и који су учили енглески језик по свом сопственом избору. Уколико се на било ком говорном подручју наиђе на честу и систематичну употребу већег броја ELF говорника, тада би тај облик енглеског језика требало сматрати исправним обликом, а не би га требало одбацити као грешку само зато што се његов облик разликује од стандардног енглеског језика. Англицизми се позајмљују у српски језик у великом броју случајева када не постоји српска реч за дати термин у модерном свету као што су то речи интернет, таблет, мобилни (телефон) и др. До примања енглеских речи на овакав начин долази због попуњавања празнина, празног простора који се створио у лексичком систему јер српски језик нема реч за дати термин.

Језици у контакту имају и ограничења својих утицаја. Ради се о језичкој политици када се штити језик од претераних утицаја другог језика. Примере налазимо у српској лексици за рачунар уместо компјутер (англицизам), видљиво, прозирно уместо транспарентно (англицизам), за брисање уместо делетовање (англицизам), за додатак уместо атачмент (англицизам) итд. Стране речи у српском језику, а пореклом из енглеског језика, називају се англицизми.

Бројни су разлози због којих долази до усвајања енглеских речи. Поред наведених разлога само присуство енглеског језика свуда око нас доводи до тога да се лако усвајају стране речи. Зечевић наводи да су аутори многих дела су у великој дилеми да ли да пишу на матерњем језику који није енглески или на енглеском. Уколико буду писали језиком који није њихов матерњи, њихов рад ће бити доступан широком светском тржишту (Зечевић, С. 2013-23). Доступност енглеског језика преко интернета, интернет платформи, телевизије, радија, онлајн издања дневне штампе само доприносе лакшем ступању у контакт са страним речима од малих ногу.

1 *Lingua franca* је израз који се појавио у 17. веку у подручју Медитерана и означавао је језик, који је у основи имао италијански са доста речи и утицаја шпанског, француског, турског и грчког језика. То је био оперативни језик за комуникацију који су из разних разлога били упућени да путују подручјем Медитерана, па самим тим и да комуницирају и остварују контакте
Lingua - lat, говор; *Franca* – не зна се тачно порекло али се претпоставља да вуче корене од Франака који су учествовали у крсташким ратовима и као такви остали запамћени у колективном сећању Арапа.

Англицизми се различито дефинишу и своде се на дефиницију да су англицизми речи преузете из енглеског језика у својству позајмљеница (borrowings or loanwords). Твртко Прћић дефинише англицизме као речи „које су преузете из енглеског језика као језика даваоца и које су уклопљене у систем српског, као језика примаоца“ (Прћић 2005: 154). Поменути аутор тврди да постоје две групе англицизама у српском језику. Прву групу сачињавају лексичке јединице (мисли се на речи и афиксе) које су или директно преузете из енглеског језика и као такве се употребљавају у српском језику или долазе из енглеског језика, а заправо су изворно најчешће латинског порекла. За прву групу англицизама Прћић даје следеће примере: мониторинг, припејд, даунлодовати, док су примери за другу групу англицизама – едукација, евалуација, хармонизација, итд (Прћић 2004: 114).

Највећи допринос проучавању англицизама на овим просторима дао је Рудолф Филиповић, проучавајући позајмљенице у хрваткосрпском језику. Поменути аутор их дефинише као „енглеске ријечи преузете из енглеског језика као стране ријечи које се, да би се могле интегрirati у сустав језика примаоца и тако постати посуђенице, у току трансфера мора адаптирати према суставу језика примаоца“ (Филиповић 1990:16). Даље, у својој књизи „Англицизми у хрватском или српском језику“ Филиповић наводи: „Англицизам је свака ријеч преузета из енглеског језика која означава неки предмет, идеју или појам као суставне дијелове енглеске цивилизације; она мора бити енглеског поријекла, али мора бити адаптирана према суставу енглеског језика и интегрirана у енглески вокабулар“ (Филиповић 1990:17).

Горе поменути професор Филозофског факултета у Новом Саду, Твртко Прћић, у својој књизи под насловом „Енглески у српском“ (2019) класификује англицизме на три врсте:

- очигледни англицизми,
- скривени англицизми и
- сирови англицизми.

Под *очигледним англицизмима* Прћић наводи примере: милкшејк, ролинг, хамбургер, бодибилдер, скенер, ДВД. Према Прћићу *скривене англицизме* чине: *дефинитивно* у значењу сигурно, извесно итд. *Сирови англицизми*: пример *e-mail, attachment, air-bag*².

У савременом добу нисмо изложени само страним речима, у овом случају из енглеског језика, већ је свет постао много комплексније окружење. Окружење где се све шири муњевитом брзином, као информације и нове технологије тако и вируси. Тако је и нашу земљу задесила страховата корона вируса (Covid-19)³. Једна од наметнутих околности у наставном процесу

2 Сви примери англицизама које наводимо у овом делу рада су преузети од Прћића.

3 Coronavirus disease (COVID-19) is an infectious disease caused by a newly discovered coronavirus.

је онлајн настава која је условила ученике и њихове наставнике да се прилагоде новонасталој ситуацији. Учење на даљину је подразумевало употребу телевизије, софтвера за наставу као и многих образовних емисија са јутјуба.

МЕТОД

Основни проблем којим се бави ово истраживање је коришћење англицизама, код ученика трећег, четвртог и петог разреда основне школе у Косовској Митровици, као и повезаност њиховог коришћења и садржаја који ученици прате (онлајн настава, штампа, телевизијски садржај, интернет садржај (Јутјуб, Фејсбук, Инстаграм, ТикТок).

ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

Општи задатак истраживања је утврдити степен коришћења англицизама, код ученика трећег, четвртог и петог разреда основне школе у Косовској Митровици, као и повезаност њиховог коришћења и садржаја који ученици прате (онлајн настава, штампа, телевизијски садржај, интернет садржај (Јутјуб, Фејсбук, Инстаграм, ТикТок).

ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

Општа хипотеза истраживања: ученици у великој мери користе англицизме у свом свакодневном говору, такође постоји и статистички значајна повезаност између коришћења англицизама код ученика трећег, четвртог и петог разреда основне школе „Бранко Радичевић“ у Косовској Митровици и садржаја који ученици прате (онлајн настава, штампа, телевизијски садржај, интернет садржај (Јутјуб, Фејсбук, Инстаграм, ТикТок).

Варијабле истраживања

Зависна варијабла:

- коришћење англицизама – операционализована преко упитника креираног за потребе овог истраживања, где ученик између српске речи и англицизма бира ону коју у свакодневном говору користи.

Независне варијабла:

- садржај пласиран кроз онлајн наставу – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја (доступан на <https://rtsplaneta.rs/video/list/category/517/>);

- садржај пласиран кроз штампу – операционализован кроз учесталост читања штампе и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;
- садржај пласиран кроз телевизијски садржај – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја, врсте телевизијског садржаја и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;
- садржај пласиран кроз Јутјуб платформу – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја, врсте канала кроз који се садржај пласира и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;
- садржај пласиран кроз Фејсбук платформу – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја, врсте профила/група и страница чији се садржај прати и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;
- садржај пласиран кроз Инстаграм платформу – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја, профиле који се прате и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;
- садржај пласиран кроз ТикТок платформу – операционализован кроз време проведено у усвајању тог садржаја, профиле који се прате и појаву енглеских речи или англицизама у излагању тог садржаја;

ДЕФИНИСАЊЕ УЗОРКА

Истраживањем је обухваћено 125 ученика трећег (30; 24,3%), четвртог (42; 33,6%) и петог (53; 42,4%) разреда основне школе „Бранко Радичевић“ из Косовске Митровице, узраста од 9 до 12 година. Дечака је било 48 (38,4%), док је било 77 (61,6%) девојчица. Највећи проценат ученика бележи одличан успех (99; 79,2%), затим врло добар (23; 18,4%). Један ученик је на полутођу бележио добар успех (1; 0,8%), док су двоје њих на полутођу имало недовољан успех (2; 1,6%). Ученика са довољним школским успехом на полутођу, није било.

ОПИС ТОКА ИСТРАЖИВАЊА

Опис инструмента

Инструмент коришћен у спроведеном истраживању конструисан је за потребе овог истраживања за проверу психометријских карактеристика на испитиваном узорку, показао је да је скала поуздана (Кромбах алфа коефицијент већи је од 0,7; $\alpha = 0,75$). Инструмент се састоји од 10 парова

речи (англицизам насупротив речи из српског језика), ученици бирају једну од те две речи (ону коју чешће користе у свом свакодневном говору). За сваки употребљени англицизам ученик добија 1 поен. Одговори на свих 10 питања се сабирају и већи скор на скали означава већу тенденцију употребе англицизама. Упитник је био задаван у форми онлајн упитника, а подаци су након тога били обрађени у статистичком програму за обраду података (SPSS).

Дистрибуција резултата одговора ученика на скали одабира речи, статистички се значајно разликује од нормалне дистрибуције ($p < 0,05$), па су технике којима је рачуната повезаност непараметријске (Спирманов коефицијент корелације).

Инструментом су прикупљени подаци о проведеном времену уз садржај онлајн наставе, дневне штампе и телевизијски и интернет садржај (Јутјуб, Фејсбук, Инстаграм, ТикТок).

ПРИКАЗ РЕЗУЛТАТА

У истраживању спроведеном на 125 испитаника, ученика од трећег до петог разреда основне школе, добијено је да се скор употребе англицизама креће од 0 до 9, са средњом вредношћу од 3,24 ($SD = 2,49$) – Табела 1.

Добијени подаци показују да у узорку има ученика који у свом говору не би употребили ниједан од наведених англицизама, до оних који би то учинили у 9 од 10 случајева. У просеку ученици из узорка ретко посежу за употребом англицизама ($AC = 3,24$).

Табела 1 Дескриптивни приказ скале употребе англицизама

Минималан број одабира англизама	Максималан број одабира англицизама	Аритметичка средина	Стандардна девијација
0	9	3,24	2,49

Осим што је упитник тестирао склоност ка коришћењу англицизама, испитиване су и навике ученика о провођењу времена уз онлајн наставу, писане и телевизијске медије и интернет платформе; о томе који језик на тим медијумима усвајају и квалитативно су анализирани садржају три најучесталија садржаја за сваки медијум (посматрана је употреба англицизама у тим садржајима). Ученици обавезну онлајн наставу најчешће гледају једном дневно (87; 69,9%), не читају штампу (103; 82,4%), бар једном дневно гледају телевизијске програме (85; 68%) и сат времена дневно гледају неки садржај на Јутјубу (53; 42,4%). Најчешће немају профил на Фејсбуку (110; 88%), нити Инстаграму (84; 67,2%), док је са ТикТоком ситуација мало другачија.

Од свих ученика, њих 61 (48,8%) нема профил, 19 (13,6%) посети ТикТок између једном месечно и неколико пута недељно, а 48 (38,4%) је чешће од једном дневно на тој платформи.

Анализа одговора о језику којим се садржај пласира кроз медије показала је да када је садржај онлајн наставе у питању у 97,6% случајева је на српском језику. Писани медији, с којима су ученици имали додир су у 97,5% случајева, а телевизијски садржај је у 92,1% случаја, на српском језику, док је на платформама као што су, Фејсбук, Јутјуб, Инстаграм и ТикТок, заступљен и енглески. Садржај на српском језику, који је интересантан ученицима, је на платформи Фејсбук заступљен у 83,8% случаја; Јутјуб, у 58,9%; Инстаграм, 66% и ТикТок 44,3%.

Анализа 10 садржаја, 3 најчесталија материјала у оквиру сваког медија, који су ученици наводили, довела је до закључка да што је садржај неформалнији он је богатији англицизмима. Тако у 30 лекција сва три разреда из узорка (трећи, четврти и пети) има 46 речи преузетих из енглеског језика; у 10 чланка, 2 тинејџерска магазина и 10 дневних издања листа Курир има 449 англицизама; телевизијски садржај, који су ученици наводили као садржај који гледају су цртани филмови, који су или адекватно преведени на српски језик, или цртани филмови без превода (на енглеском). Фреквенција јављања енглеских речи (англицизама, али и читавих енглеских фраза) на омиљеним каналима и профилима ученика повећава се како се садржај помера са сајта Јутјуб ка ТикТок-у, а време репродукције садржаја се по једном видеу смањује. На сајту Јутјуб у 10 клипова који трају десетак минута јавља се 85 пута реч која је преузета из енглеског језика или енглеска реч, на Инстаграму у клиповима који трају пар минута јављају се на једном профилу 8 пута, док су у осталим случајевима профили на енглеском језику и на ТикТок-у у оквиру садржаја који трају пар секунди јавља се 14 пута, док је на осталим наведеним профилима садржај на енглеском.

Статистичка анализа повезаности времена проведеног уз одређене медије и тенденције одабира англицизма показала је (Табела 2) да се статистички значајна повезаност, негативног смера, јавља између употребе англицизма и праћења онлајн наставе ($-0,20$; $p < 0,05$) и дневних новина ($-0,26$; $p < 0,01$). Статистички значајна позитивна корелација јавља се између употребе англицизама и провођења времена уз Јутјуб ($0,35$; $p < 0,05$) и Инстаграм ($0,32$; $p < 0,05$). Статистички значајни добијени подаци говоре о томе да је употреба англицизама код ученика мања уколико они више времена проводе уз онлајн наставу и дневне новине, а већа ако то своје време посвете Јутјубу и Инстаграму. Ови подаци иду у прилог постављене хипотезе истраживања, те је делимично потврђују. Статистички значајна повезаност није добијена између употребе англицизама и провођења времена уз телевизијски садржај, Фејсбук и ТикТок. Добијени подаци не иду у прилог постављене хипотезе.

Табела 2 Приказ повезаности провођења времена уз медије и тенденције одабира англицизама

		Употреба англицизама
праћење онлајн наставе	Спирманов коефицијент	-0,20
	p	0,02
праћење дневних новина	Спирманов коефицијент	-0,26
	p	0,00
праћење телевизијског садржаја	Спирманов коефицијент	0,02
	p	0,85
провођење времена уз Јутјуб	Спирманов коефицијент	0,35
	p	0,00
провођење времена на Фејсбуку	Спирманов коефицијент	0,05
	p	0,61
провођење времена на Инстаграму	Спирманов коефицијент	0,32
	p	0,00
провођење времена на ТикТок-у	Спирманов коефицијент	0,16
	p	0,07

p – статистичка значајност

Анализа повезаности употребе англицизама и језика који су се ученици изјаснили да прате на посматраним медијима, показала је да статистички значајна повезаност постоји између употребе англицизама и језика усвојеног преко ТикТок-а (0,39; $p < 0,05$). Корелација позитивног смера указује на то да је употреба англицизама код ученика већа уколико они садржај на ТикТок-у усвајају на енглеском. Овако добијен податак иде у прилог постављене хипотезе, али је чини делимично потврђеном, јер повезаност у Табели 2 када је о ТикТок-у реч, није добијена.

Табела 3 Приказ повезаности језика који се пласира кроз медије и тенденције одабира англицизама

		Употреба англицизама
праћење онлајн наставе	Спирманов коефицијент	0,01
	p	0,88
праћење дневних новина	Спирманов коефицијент	-0,71
	p	0,53
праћењетелевизијског садржаја	Спирманов коефицијент	0,12
	p	0,22
провођење времена уз Јутјуб	Спирманов коефицијент	0,18
	p	0,06
провођење времена на Фејсбуку	Спирманов коефицијент	0,12
	p	0,47
провођење времена на Инстаграму	Спирманов коефицијент	0,13
	p	0,36
провођење времена на ТикТок-у	Спирманов коефицијент	0,39
	p	0,01

p – статистичка значајност

АНАЛИЗА И ДИСКУСИЈА

Како истиче амерички романописац Лари Војвуд (према Михајловић, 2019) медији имају погубно дејство на језик. С тога полазни циљ истраживања било је испитивање коришћења англицизама, као и повезаност коришћења англицизама код ученика трећег, четвртог и петог разреда основне школе „Бранко Радичевић“ у Косовској Митровици и садржаја који ученици прате (онлајн настава, штампа, телевизијски садржај, интернет садржај (Јутјуб, Фејсбук, Инстаграм, ТикТок). Изабране платформе ученици углавном користе за дружење и размену снимака, слика и аудио садржаја. Било је посебно занимљиво видети да ли се наведене платформе више користе у условима карантина, због тада настале ситуације око Ковид 19 епидемије, као и започете онлајн наставе. Полазна претпоставка, која је креирана на основу искустава практичара у раду са децом била је да деца учестало у свом говору употребавају англицизме. Анализа прикупљених података у оквиру овог истраживања показала је да ученици из посматраног узорка посежу за употребом англицизама. У узорку има ученика који у свом говору не би употребили ниједан од наведених англицизама али и оних који који би то учинили у 9 од 10 случајева. Добијена ниска просечна вредност је нешто што није очекивано те није постављено као хипотеза овог истраживања. Како је већ наведено, због тада настале епидемиолошке ситуације, настава се одвијала код куће. Деца су од самих учитеља и учитељица добијала линк упитника, а решавала су га код куће, највероватније уз присуство својих родитеља. Решавање теста у таквим условима отвара могућност учествовања родитеља и сугерисања да се неаутентично изабере реч, која се не би иначе, у свакодневном говору, користила. Наравно, оваква тврдња може се посматрати само на нивоу претпоставке и отвара простор за наредна истраживања. Осим што је упитник тестирао склоност ка коришћењу англицизама, испитиване су и навике ученика у односу на њима доступне медије - онлајн настава, која им је била обавезна; писане и телевизијске медије и интернет платформе. Садржај наведених медија био је и квалитативно анализиран. Анализа навика ученика открила је да ученици обавезну онлајн наставу најчешће прате једном дневно, не читају штампу; бар једном дневно гледају телевизијске садржаје; док бар сат времена дневно гледају нешто на Јутјубу; најчешће немају профил на Фејсбуку, нити Инстаграму, док је случај са апликацијом ТикТок мало другачији. Новонастала платформа ТикТок, представља простор где адолесценти узраста од 9 до 12 година, који су учествовали у истраживању, проводе време. Паралелно са испитивањем навика ученика, испитиван су и садржаји који се кроз те платформе пласирају Приликом те анализе примећено је да што је медијум неформалнији (или је део новије технологије),

садржаји који се кроз њега пласирају су више на енглеском језику него на српском или има више англицизама у репродукованом садржају. Материја, која се усваја кроз онлајн наставни програм и телевизијски и штампани програм је на српском језику, док је садржај интернет платформи (Фејсбук, Инстаграм, Јутјуб и ТикТок) углавном на енглеском језику. Учесталост јављања англицизама у јединци времена се повећава како се посматрани садржај сели од Јутјуба, преко Инстаграма, ка ТикТоку. Закључак који се извлачи, упоређујући анализеведеног времена и квалитативну анализу садржаја, јесте да се деца највише задржавају на последње две платформе (Јутјуб и ТикТок), где и усвајају материју, која је или богата англицизмима или целокупна на енглеском језику. И на крају, имајући податке о резултату на тесту употребе англицизма, квалитативне анализе садржаја и испитаних навика у односу на тај садржај, спроведена је корелациона анализа. Добијени подаци казују да је употреба англицизама мања уколико они проводе више времена уз онлајн наставу и новине, а већа ако своје време посвете Јутјубу и Инстаграму. Добијени подаци у складу су са постављеном хипотезом делимично је потврђују, а њихово објашњење лежи, управо, у садржају, који сваки од наведених медијума пласира. Подаци који нису у складу са постављеном хипотезом јесу ти да се статистички значајна повезаност није добила између, гледања телевизијских програма, употребе Фејсбука и ТикТока и одабира англицизама. Неке од овде недобијених веза нису биле очекиване, али је анализа у којој је откривено да деца ретко гледај телевизијске програме, немају Фејсбук то оправдала (не посматрају или ретко посматрају садржај на тим медијумима, па садржај не може да утиче на формирање језичког стила те деце). Такође квалитативна анализа, која говори о великој заступљености англицизама или целог садржаја на енглеском на платформи ТикТок не може утицати на обликовање језика у смеру да се више употребљавају српске речи. Димензија која у случају апликације ТикТок може моделирати то како ће језик ученика да изгледа, јесте сам употребни језик на тој апликацији, што је и добијено кроз даље анализе. Наиме, статистички значајна повезаност је добијена између језика на ком је садржај на апликацији ТикТок и одабира англицизама. Што је садржај који се кроз ТикТок пласира деци, више на енглеском, употреба, односно скор на тесту одабира англицизма, је већи. Овако добијени податак говори у прилог постављене хипотезе.

ЗАКЉУЧАК

Спроведено истраживање делимично је потврдило почетну претпоставку. Ученици ретко посежу за одабиром англицизама, али је њихов одабир повезан са временом и садржајем којем су током дана изложени.

Ограничење спроведеног истраживања условљено је начином на који се испитивање спровело. Било би занимљиво провести истраживање са сличном тематиком спровести у мање формалним условима, где би се применом експерименталне методе, бележило како деца говоре у свакодневним условима.

Посебан значај овог истраживања, заправо је у сазнању да деца старости од 9 до 12 година из истраживања скоро не употребљавају платформе Фејсбук и Инстаграм, нити читају новине. Њихова пажња усмерена је ка апликацији ТикТок где је садржај који се емитује, гласан, кратак и интезиван. Ово сазнање даје информацију о начину усвајања података којем деца данас теже и скреће пажњу наставницима о могућностима организације предавања. Управо, због промене тога како деца перципирају изложен садржај, у раду са наставницима свих профила треба радити на изградњи свести и начина очувања српског јзика. Ово се посебно односи на наставнике српског и енглеског језика. Први зато што су својеврсни чувари нашег језика и традиције, а други да, иако преносе страни језик и страну, енглеску, традицију, имају у виду да један језик није супериоран у односу на други само зато што је тренутно *lingua franca*.

Постоји идеја да се ово истраживање понови у другим школама на овом простору или у другим градовима, да би се стекао увид да ли се код деце школског узраста мање или више користе англицизми у току онлајн наставе и употребе интернет платформи. Посебно би било занимљиво урадити компаративно истраживање где би се проверила употреба англицизама када се ради онлајн настава и класична настава, користећи већ наведену експерименталну методу.

ЛИТЕРАТУРА

- Зечевић 2013: Снежана Зечевић. „Прошлост, садашњост и будућност енглеског језика као глобалног језика савременог друштва“. file:///C:/Users/Home/Desktop/Bastina%20-%20Leposavic/Bastina-broj-35.pdf.
- Кулић-Савковић 2019: Кулић Данијела, Савковић Катарина. „Употреба Јутјуба у настави енглеског језика на средњошколском нивоу“. file:///C:/Users/Home/Desktop/Bastina%20-%20Leposavic/BASTINA-49-za-biblioteku.pdf.
- Михајловић 2019: Михајловић Милица „Лексикологија у наставним плановима и програмима и школским уџбеницима“<http://www.iskp.co.rs/wp-content/upload/2019/06/Bastina-47.pdf>
- Прћић 2019: Прћић Твртко. *Енглески у српском*. Треће електронско издање. Филозофски факултет: Нови Сад.
- Прћић 2005. Прћић Твртко. *Енглески у српском*. Нови Сад: Змај.
- Филиповић 1990: Филиповић Рудолф. *Англицизми у хрватском или српском језику: њихово поријекло, развој, значење*, Загреб: Југославенска академија знаности умјетности: Школска књига.

<https://www.dictionary.com/e/tech-science/tiktok/>

Jenkins 2003: Jenkins Jennifer. *World Englishes: A Resource Book for Students*. New York: Routledge

Gramley S. and Pätzold 2004: Gramley Stephan and Pätzold Kurt-Michael. *A Survey of Modern English*. London: Routledge.

Thomason G. S. 2013: Thomason Grey Sarah. Contact Explanations in Linguistics. In: *The Handbook of Language Contact*, ed. by Raymond Hickey. UK: Wiley-Blackwell.

Miljan D. MILJKOVIĆ

THE INFLUENCE OF THE APPEARANCE OF ENGLISHISM
AND ENGLISH WORDS IN THE MEDIA ON THE USE OF ENGLISHISM
IN EVERYDAY SPEECH IN SCHOOL-AGE CHILDREN

SUMMARY

Everyday exposure to the influences of the English language in the Serbian-speaking environment naturally leads to a greater use of English words, which is manifested by the use of English as a substitute for words of the original Serbian language. The population that falls under the influence of a foreign, English language, among other groups of Serbian society, includes school-age children because they search for information of various contents that are available to them with the help of the Internet. Here, first of all, we mean social networks such as Facebook, Instagram or Tik Tok, but we also have in mind YouTube, which is a very popular medium where various contents are shown for the purposes of online teaching and information from the world of science, culture, social life of young people. Having in mind the mentioned facts, the research, the results of which will be presented in this paper, deals with the issue of conditional-consequential connection between the use of English in third, fourth and fifth grade students of elementary school "Branko Radičević" in Kosovska Mitrovica and teaching and other content within online teaching, data for teaching purposes from the sources of the daily press in Serbia, the content of certain television programs as well as the mentioned sources of websites for the purposes of collecting information. In order to obtain relevant data, an online survey was made and conducted, within which words from the Serbian and English original vocabulary were offered in the given context of statements from the Serbian language. The aim of the study is to examine the frequency of use of anglicisms, ie words of foreign, English, origin, and to determine the cause-and-effect relationship with the offered internet media and their contents. We will show in the paper that the results of our study showed that the use of anglicisms is positively correlated with the time spent in research on social networks, and that the negative correlation of the use of anglicisms in relation to time spent in online classes organized during the state of emergency in Serbia in the first months of the Kovid virus epidemic 19.

Key words: anglicisms, online teaching, primary school, students